

בס"ד. ר"ד בעת הסעודות דראש השנה, ה'תשכ"ט.

רשימה פרטית בלתי מוגה

יום א' דראש השנה

א. על שאלת א' המסובים, האם אפשר לומר שענין "דינא רפיא"¹ שביום ב' דר"ה, מתחיל מיד לאחרי תק"ש דיום א'? השיב כ"ק אדמו"ר שליט"א בחיוב².

[א' המסובים אמר, שעל סמך זה אמר "לחיים" ברמז. ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א (בבת-שחוק), שמצינו בשו"ע³ שבר"ה צריך לפרש כל דבר כו', ולא די ברמז].

ב. דובר אודות לשון אדה"ז בסידורו בנוגע לתק"ש, שלפני "למנצח" כותב "יכין עצמו לתקוע בשופר ויאמר (התוקע) קאפיטל זה כו"⁴, ואילו לפני הפסוקים כותב "התוקע מתחיל וגם הקהל יאמרו כל פסוק ופסוק", ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א, שבנוגע לפסוקים צריך יותר לפרש ש"גם הקהל יאמרו", כיון שאמירת הברכות היא רק ע"י התוקע.

ג. בנוגע למ"ש "ויתודה בלחש" אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א (במענה לשאלות כמה מהמסובים):

(א) מפורש בשיחת כ"ק מו"ח אדמו"ר⁵ שענין זה הוא רק במחשבה. וכנראה שהטעם הפשוט הוא כדי שלא יהי' הפסק.

(ב) ענין זה שייך רק לתוקע. וע"ד שביהכ"פ הי' הכה"ג מתוודה על כל עוונות בני⁶.

(ג) אין בזה נוסח קבוע, והוא בקיצור כו'.

ולהעיר מהחידוש של רבינו הזקן שענין הוידוי יכול להיות גם

---

(4) ראה גם לקו"ש חל"ט ע' 43 הערה 2.
(5) ראה גם לקו"ד ח"א נ, סע"א ואילך.
סה"ש תש"ד ע' 31. ס"ע 41 ואילך. סה"מ
תש"ד ע' 30.
(6) אחרי טז, כא.
(7) ראה שו"ע אדה"ז או"ח סתר"ז ס"ד.
וראה גם לקו"ש חי"ז ע' 193 ואילך.

---

(1) ראה זח"ג רלא, ריש ע"ב. שער
הכוונות ענין ר"ה דרוש ב. פע"ח שער ר"ה
פ"א.
(2) ראה גם ר"ד יום ב' דר"ה (בעת
הסעודות) תשכ"ז ס"ו (תר"מ חמ"ח ריש ע'
19).
(3) ראה שו"ע אדה"ז או"ח סתקפ"ב ס"ז.
וש"נ.

בתיבה אחת ("חטאתי") בלבד, אף שהיודוי הוא (לא ענין צדדי בתשובה, אלא) ביטוי בדיבור לתשובה שבלב⁸ שצ"ל באופן "שיגמור בלבו בלב שלם לבל ישוב עוד לכסלה . . ולא יעבור עוד מצות המלך ח"ו הן במ"ע הן במל"ת".

על שאלת א' המסובים איך אפ"ל ויודוי בתיבה אחת, הרי צריך לפרט שוגג ומזיד — ענה כ"ק אדמו"ר שליט"א, שאפשר לומר בלשון שכולל שניהם יחד¹⁰.

[א' המסובים הזכיר את דברי הצ"צ¹¹, שהיודוי מתקן את גוף החטא, והחרטה מתקנת את החיות והנשמה שבחטא. ובהמשך לזה הזכיר כ"ק אדמו"ר שליט"א הענין שהגופים מחלקים כו'¹²].

ד. כ"ק אדמו"ר שליט"א: בנוגע ל"מקריא" התקיעות — שנזכר בשו"ע אדה"ז¹³, וכן נהגו בכל בתי-הכנסת של חסידי חב"ד — הנה בהיותי אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר ברוסטוב¹⁴, ראיתי לראשונה תקיעות ללא מקריא בדיבור¹⁵.

[א' המסובים רצה לומר, שענין המקריא (בדיבור) הוא רק כאשר התוקע אינו יודע הכוונות, ולכן לא הי' מקריא אצל הרביים. ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א, שגם בשנים שהתוקע לא הי' האדמו"ר בעצמו¹⁶, לא היו מקריאים בדיבור¹⁷].

(וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א:) אולי אצל הרביים הי' נוגע יותר שלילת ענין ההפסק.

ה. כ"ק אדמו"ר שליט"א: שמעתי מכ"ק מו"ח אדמו"ר, שכשאביו, כ"ק אדנ"ע, הי' התוקע, הי' מפסיק בין שברים לתרועה¹⁸. ולא שאלתיו אם הי' זה מטעמי בריאות, או שכך צ"ל אופן התקיעות.

* * *

---

(8) ראה גם לקו"ש שם ע' 194 (ובהערה 14).
 (9) תניא אגה"ת פ"א.
 (10) ראה גם לקו"ש שם ע' 193, ובהערה 9.
 (11) סהמ"צ מצות ויודוי ותשובה פ"א (דרמ"צ לח, ב).
 (12) ראה רמב"ם הל' שגגות פ"ה ה"ג.
 (13) אר"ח סתקפ"ה ס"י. וש"נ.
 (14) בשנת תרפ"ד.
 (15) חסר מה ששאל שלכאורה קשה לומר שזהו מטעם הידור (המו"ז).
 (16) והוסיף: שמעתי מכ"ק מו"ח אדמו"ר, שפעם הי' הוא התוקע, ואביו, כ"ק אדנ"ע הי' המקריא.
 (17) ראה גם תו"מ — רשימת היומן ריש ע' קס. וש"נ.
 (18) ראה אוצר מנהגי חב"ד ר"ה ע' קכב.

ליל ב' דראש השנה

ו. א' המסובים הזכיר המאמר¹⁹ "כל מי שאינו בוכה כו' אין נשמתו שלימה". ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א:

דובר כבר בארוכה בענין זה אשתקד (וישנם הנחות ומראה-מקומות)²⁰ — הן בנוגע לשינויי הלשונות, שיש מקומות שבהם נאמר "כל מי שאינו בוכה כו'", ויש מקומות שבהם נאמר רק "מי שאינו בוכה כו'" (בלי תיבת "כל"), והן בנוגע להשייכות לכל הנשמות — שיש בהם חילוקי מדריגות, מנפש דנפש דמלכות דעשי' עד לבחי' החכמה כו'²¹ — שאצל כולם ישנו ענין הבכי'²², אבל ענין זה הוא בכאו"א לפי ערך מדרגת נשמתו (וכמו הענין ד"בכל מאדך"²³, מאד שלך דייקא²⁴), וכמובן גם בפשטות, שהרי ענין הבכי' הוא בגלל שהוא לא יכול לסבול כו'²⁵.

ויש להביא דוגמא וראי' לדבר מנגלה דתורה²⁶ — ממשנה מפורשת בסוף מסכת מנחות: "נאמר בעולת בהמה אשה ריח ניחוח²⁷, ובעולת עוף אשה ריח ניחוח²⁸, ובמנחה אשה ריח ניחוח²⁹, לומר לך, אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוין לבו לשמים", והיינו, שיש אמנם חילוקים בין עולת בהמה, עולת עוף ומנחה (סולת), וכמו לגבי שמחת יו"ט, ש"אין שמחה אלא בבשר"³⁰, ואין יוצאים בו י"ח אכילת בשר אפילו ע"י עוף משובח ביותר, ועאכו"כ סולת; ואעפ"כ הרי הם משתווים — "אחד המרבה ואחד הממעיט".

ז. א' המסובים שאל בנוגע לכתבי האריז"ל על איזה מהם אפשר לסמוך כו', ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א, שכ"ק אדנ"ע כותב³¹ ש"השמונה שערים מוסמך יותר ועליו סומכין כו'".

והזכיר גם את הגהותיו של מהר"י צמח, ואמר שממנו רואים עד

(19) פע"ח שער תפלת ר"ה פ"ז. סידור האריז"ל סוף סדר הנסירה.
 (20) תשכ"ח — ראה שיחות ש"פ האזינו, שבת תשובה ס"ט; וא"ו תשרי סל"ט; ר"ד ליל א' דחה"ס (בעת הסעודות) בתחלתו (תו"מ חנ"א ע' 32 ואילך; ע' 90; ע' 95). וש"נ.
 (21) ראה תניא פ"ב; פי"ח.
 (22) נזכר גם שכאשר ישנו ענין של בכי' ללא הכנה, הרי זה סימן שעכשיו דנים אותו למעלה, ולכן בוכה (פע"ח וסידור האריז"ל שם).
 (23) ואתחנן ו, ה.
 (24) ראה תו"א מקץ לט, ריש ע"ד. ובכ"מ.
 (25) ראה גם שם מג"א צו, ג. ובכ"מ.
 (26) והוסיף (בכת-שחוק): שהרי תובעים ממני להביא ראי' על כל דבר מנגלה דתורה (וראה גם תו"מ חנ"ג ע' 301. וש"נ).
 (27) ויקרא א, ט.
 (28) שם, יז.
 (29) שם ב, ב.
 (30) פסחים קט, א.
 (31) סידור (עם דא"ח) שיט, ג. סידור תו"א (קה"ת תשמ"ז) רמג, ג.

כמה יכולים להתעלות כו' ("אויף וויפל מ'קען זיך אויפֿאַרבעטן"), שמבלי הבט על המאורעות הבלתי־רצויים שאירעו בימי חייו כו', הצליח להתעלות בלימוד התורה כל כך עד שלמדו עמו חכמת הקבלה³² (שלא היו לומדים עם כל אחד), ועד שהגהותיו הובאו בתורת החסידות³³.

ח. הרש"ג שאל אם אומרים בברכת המזון — מלבד "הרחמן הוא יחדש עלינו את השנה הזאת כו'" — גם "הרחמן הוא ינחילנו ליום שכולו טוב", ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א, שבודאי אומרים זאת, והראי' מ"יעלה ויבוא", שמלבד "יום הזכרון" אומרים גם "יום טוב מקרא קודש"³⁴.

* * *

יום ב' דראש השנה

ט. דובר אודות הסידור עם פי' המלות ע"פ דא"ח, שאדמו"ר האמצעי בחר וליקט ממאמרי אדמו"ר הזקן וסידרם בתור "שערים"³⁵: שער הציצית, שער התפילין וכו', כפי שנהג בספריו: "שערי אורה" וכו', מלבד "ענין כוונת המקוה"³⁶ (וכאשר א' המסובים רצה לבאר שזהו לפי ששם יש רק עניני שמות, אמר כ"ק אדמו"ר שאי אפשר לומר כן, שהרי גם בשאר המקומות שבסידור ישנם כוונות הקשורים עם שמות).

י. כ"ק אדמו"ר שליט"א: בסידור הנ"ל³⁷ מבאר רבינו הזקן שבר"ה חוזרים כל הדברים לקדמותם, ומסתלקים האורות כו', עד לאחרי תק"ש,

— ולהעיר, שיש מקומות שבהם נזכר גם הלשון "תפלות"³⁸, שעפ"ז הי' אפשר לומר שהאורות חוזרים מיד לאחרי תפלת ערבית בליל א' דר"ה. אבל מפורש להדיא באגה"ק³⁹: "הסתלקות האור שמסתלק בליל ר"ה עד אחר התקיעות שיורד אור חדש עליון יותר כו'" — ושואל, שעפ"ז אינו מובן כיצד נעשה אז קיום העולם, דלכאורה, הרי זה מצב גרוע יותר מכל השנה, דכיון שנסתלק החיות, הי' העולם צריך להתבטל ממציאיותו?

35 ראה גם לקוטי לוי"צ אג"ק ע' שלד.

36 חסר הביאור (המו"2).

37 שער התקיעות — רמה, סע"ג ואילך.

38 ראה תניא אגה"ק סי"ד. לקו"ת דרושי

ר"ה נד, סע"ג ואילך. נח, ב.

39 שם בסופו.

32 ראה "אוצר ישראל" (אייזנשטיין)

ח"ט ע' 40 ואילך. וש"נ.

33 ראה — לדוגמא — לקו"ת חוקת נז,

ג. ובכ"מ.

34 ראה גם אוצר מנהגי חב"ד ר"ה ע'

פד; ע' פו.

ומבאר, שגם בעת סילוק החיות נשאר עדיין חיצוניות החיות, וכמו "קיסטא דחיותא"⁴⁰ שנשאר בעת השינה כו'.

ולהעיר מהסיפור⁴¹ שאירע עם גיסתי הרבנית שיינא הי"ד (שהיום הוא ה"יאָרצייט" שלה)⁴² ששאלה את זקנה, כ"ק אדנ"ע, איך אפשר שתהי' השינה לכבוד שבת, בה בשעה שבעת השינה אין האדם בעה"ב על עצמו.

ובנוגע לעניננו: רואים כאן שגם במעמד ומצב של שינה, כביכול, נפעלים כל הענינים כו', החל מברכת "לשנה טובה כו'" בליל א' דר"ה.

יא. כ"ק אדמו"ר שליט"א: בנוגע לפיוט "אוחילה לא-ל", שלכאורה תוכנו שוה לפיוט "מסוד חכמים כו"⁴³ (אא"כ נתקן ע"י פייטנים שונים) — הנה ע"פ המבואר בסידור האריז"ל⁴⁴, ש"א-ל" הוא חסד דעתיק וכו' (עד לסיום הפיוט בנוגע להמשכה במלכות), הרי מובן שבפיוט זה נפעל ענין חדש לגמרי.

(43) ראה גם מכתב עש"ק שובה, ה'תשכ"ב (אג"ק מילואים).
(44) במקומו.

(40) ראה זח"א פג, א.
(41) ראה גם תר"מ חמ"ב ע' 113. וש"נ.
(42) ראה אודותה — סה"ש תרפ"א ע' 32
הערה 62. וש"נ.